

ЗАКОН РОДУ

Автор: Михайло Малюк

Слухайте, що я придумав! Може, бачили, вчора кіно по телевізору показували? Там один дядько другого цигаркою пригостив, у яку пороху напхав. Той затягнувся—бах-бабах! Вибух! Дим! Лице в дядька чорне-чорнісіньке. Тільки зуби і очі блищать. Сміхота! Так ото я теж таку цигарку підготував. Пороху, правда, не дістав. Довелося головки з сірників зчищати. Намучився. Але ж і цигарка вийшла! Як у кіно. Тепер би придумати, як її дідові непомітно підкласти. Ходімо до нього під повітку. Він дошки чистить. Бачите, яка довга стружка з рубанка вилазить, звивається, як гадюка. Розправиш її, а вона — назад, наче жива.

— А принеси-но цигарку, онучку. Нам цього й треба!

— Беріть, дідусю.

Дід дякує, сідає на дубовий окоренок, чиркає сірником.

Що зараз буде? Чи так смішно, як у кіно? Що робитиме дід? Злякається? Лаятиме? Битиме мене? Ну й правильно, якщо битиме. А може, поки не пізно — признатись і сказати, щоб дід викинув цигарку? Пізно. Цигарка спалахнула! Ой! Хоч і чекав я вибуху, а злякався.

А дід і оком не змигнув, наче й не трапилось нічого. Затягнувся рештками цигарки:

— Не балуйся, внучку...

Боже, як соромно! Що я наробив! Тікати треба світ за очі! У хвiртці налітаю на бабусю:

— Чого це ти ревеш?

— Д-ді-д... — сльози не дають дороги словам.

— Що дід? Набив тебе? — стурбовано питає бабуся.

— Ні...

Затиноючись, розказую бабусі все, як було: і про кіно, і про сірники.

— Пустий ти, пустий, — бідкається бабуся. — І що з тебе виросте? Вар'ят який-небудь. Чому б доброму вчився, так ні. Тільки шкоду переймає.

Скажи, як ти смів сірники брати?

— Я більше не буду...

— Гріш ціна твоїм словам: тобі пообіцяти, що дурному з гори збігти.

— Пробачте, я справді більше не буду...

— Нема тобі прощення — старих людей не шануєш, як дикун якийсь.

— Шаную...

— Еге ж, шануєш. Очі тільки хотів дідові висмалити...

Бабуся вмиває мене, заводить до хати. Ставить на стіл борщ, глечик з молоком, дає скибку хліба і каже строго:

— Поїси і — спати.

Спати мені зовсім не хочеться. Неохоче сідаю на ліжко.

— Бабуню, розкажіть мені казку чи якусь давню історію...

На диво, бабуся відразу починає:

— Був колись такий закон — стрелять старих людей, які вже не могли роботу робить. Старший син виводив батька чи матір у глухий ліс і там кидав. А один чоловік пішов проти закону: пожалів свого батька, заховав його в землянці глибоко в пущі.

Рік живе старий, другий. Ніхто про те не знає. І впав на їхню землю неврожай лютий, а за ним — холодна, затяжна зима. Все поїли люди, навіть те, що на насіння лишали. Розмерзлась земля, а сіяти — нічого. Пішов тоді син до батька та й каже: «Будемо погибать, тату. Усі разом...» І заплакав. «Не плач, сину, — каже батько. — Є порятунок. Розбери стріху на хаті, розтруси її по полю, і зійде те зерно, що в колосках невимолочене лишилось».

Зробив син, як батько велів. А за ним і все село порозкривало свої хати. І зійшло жито, густе й могутнє, і був урожай невиданий. І прийшли до того чоловіка люди, і питали, хто навчив його так чинити. І чоловік признався, що порушив закон, не вигнав батька. Зажадали люди того діда. Він вийшов до них, сивий і згорблений, зіперся на костур і сказав: «Я смерті не боюся, давно готовий до неї. Убийте мене, а сина пожалійте, як він мене пожалів».

Заспокоїли діда люди і прийняли тоді новий закон роду — берегти й шанувати старих людей за роки, за мудрість, слухати їхню раду й чинити, як скажуть вони. І доглядати їх до самої смерті. А хто не виконає цього закону — буде проклятий на віки вічні...

Мені страшно. Виходить, я порушив закон роду? І це мені нема прощення на віки вічні? Чого ж я лежу? Бігом до дідуся!

ЗАПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ:

- 1. Яку казку розказала бабуся онукові?**
- 2. Який висновок він зробив?**
- 3. Як ти ставишся до своїх дідуся і бабусі?**
- 4. Які цікаві оповідки доводилося чути від них?**
- 5. За допомогою батьків визнач походження твого прізвища.**